

Szent-Györgyi Albert professzor szabadegyetemi előadása a szegedi diákegység-mozgalomról

„A diákegységen keresztül az új, igazabb, erkölcsösebb, erősebb, magyarabb, keresztényibb Magyarország eszménye áll előttem”

(A Délmagyarország munkatársától) Csütörtökön délután 6 órakor zsúfolásig megtelt a központi egyetem aulája dr. Szent-Györgyi Albert szabadegyetemi előadása alkalmából. A zsúfoltság soroktól a társadalom minden rétegéből összejött közönség töltötte meg, ott voltak ezenkívül az egyetem professzorai és az egyetemi diákság. Az előadást rendező Egyetembarátok Egyesülete részéről az elnöki székben helyet foglaló dr. Tonelli Sándor mondott megnyitóbeszédet és felkérte Szent-Györgyi Albertet előadásának megtartására.

Szent-Györgyi Albert a szegedi diákegységről tartott rendkívül érdekes, gondolatokban gazdag előadást. Közvetlen, előadói stílusban azzal kezdte mondanivalóját, hogy nem előadást akar tartani, hanem elmondja, milyen gondolatok vezették a diákegység megszervezésénél. Beszélt az egyetem hivatásáról, amely régebben csupán az volt, hogy új igazságokat keressen. Ma az egyetem hivatása kibővült, ma nem csupán az az egyetem feladata, hogy a társadalom számára kiváló polgárokat és közéleti embereket neveljen. A közéleti embertől a jellemnek és a szellemnek kiválóságát követeljük meg s csak másodsorban a szak tudást. Ennek a jellem- és szellemfejlesztésnek kell megőriznie az egyetemet. Az egyetem tehát nem zárkozhatsz el az elől, hogy neveljen.

Vizsgálta ezután a rektor, hogy milyen eszközök állnak rendelkezésére az egyetemnek a neveléshez.

— Elsősorban az előadások — mondotta —, de ezeknek az értelemszerűen kell szólniuk a nagy összefüggésre kell felhívniuk a figyelmet és gondolkodásra kell megtanítani a hallgatókat. Ezután kell bekapcsolódni a nevelésbe a jellem- és szellemfejlesztő munkának. Ez pedig csak az ifjúság munkaközösségében valósulhat meg.

— Meggyőződésem — mondotta dr. Szent-Györgyi Albert —, hogy az egyetemen az ifjúságot csak az ifjúság tudja nevelni. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a fiatalság összefog, egy egységes kis társadalmat alkot, amely alkalmas az emberi együttélés törvényeinek a megtanulására. Ez természetesen nehéz feladat, ezt egy egyetemi rektor sem tudja megcsinálni, csak akkor,

ha a diákság lelkében él a vágy az

egyesülésre, ha a fiatalság megcsömörlett a semmittevéstől, a szétforgácsolástól, az utcai lézengéstől és az al-lakbeveréstől.

Bevallom, sok kétség volt bennem, amikor decemberben a szegedi egyetemi ifjúságot összehívtam és felszólítottam az egyesülésre, mert ezt a fiatalságot kissé álmosnak, nemtörődőnek ismerem. Az összejövetelen azonban egyetlen kiáltásként tört ki a lelkükből az egyesülés, az egység, egy gazdagabb, telibb diákelet utáni vágy. Ezután professzortársaimhoz fordultam, hogy szívesen nézik-e a diákság egyesülését s hajlandók-e idősebb testvér módjára maguk is bekapcsolódni. A felelet az volt, hogy az összes professzorok egyhangulag csatlakoztak a diákegységhez, az egyetem tanácsa pedig a diákság egységének megpecsételéseként elhatározta, hogy hivatalos ornátusához ezentúl hivatalos sapkaként az egyetemi diákegység jelvényét, a diáksapkát fogja hordani.

— A Kereset ilyen módon megteremtettük, de azt ki is kellett tölteni tartalommal. Az első megmozdulás az a vitadélután volt, amelyen megbeszéltük, mit vár a diákság az egyetemről, mit akar ott tanulni. A diákság először csodálkozott, hogy szabad nézetet formálnia, sőt szót emelnie a saját ügyeiben. Először csak huzódózva szölettek hozzá a kérdéshez, aztán komoly érdekes vita alakult ki, amely megmutatta, hogy ez a fiatalság tud önállóan is gondolkodni.

Beszélt ezután a rektor az egyetemi hátról, amely rávilágított a fiatalság önzetlenségére, szervező erejére és arra, hogy lelkesedéssel tud dolgozni. Megemlékezett az egyetemi Színjátszó Társaság munkájáról, amely hatalmas, nagy kitarítást igénylő feladatot ró a munkában résztvevőkre. De a lelkükbe neveli ezenkívül a szép szeretetét és megtanítja őket önzetlennül dolgozni. Bejelentette ezután Szent-Györgyi Albert, hogy

a következő feladat, amelynek megvalósítása most van folyamatban; a diákegység helyiségének a berendezése.

Hálásan emlékezett meg a város hatóságáról,

amely 5000 pengőt bocsátott a diákokthoz berendezésének a céljára és Back Bernátról, aki 1000 pengőt adott erre a célra.

— Most már az egész dolog úgy néz ki — mondotta a rektor —, hogy rövidesen intenzív diákelet alakul ki a szegedi egyetemen.

— Összes kételyeim eloszlottak, mert ennyi kedvességet, önfeláldozást, mint itt, még nem tapasztaltam sehol. Ezekben a fiatalokban még él az ősmagyar temperamentum és becsületesség és az az érzésem, hogy ez az egység a lelkeket gazdaggá fogja tenni.

Foglalkozott végül Szent-Györgyi Albert azokkal a kritikákkal, amelyekkel a diákegység szervezkedését fogadták, megjegyezve, hogy a kritika szükség van, mert termékenyítőleg hat.

Felhozta az új diákszervezet ellen, hogy nincs rá szükség, mert a bajtársi egyesületek nagyon jól ellátják az ifjúság tömörítését. Kétségtelen, hogy ezek a szervezetek eddig sok szolgálatot tettek a diákságnak, azonban egyetemen kívüli vezetés alatt állván, nem volt meg a biztosítéka annak, hogy mindig és kizárólag csak a diákság érdekeit szolgálják. Az új egyetemi egység nem helyezkedik szembe semmiféle bajtársi egyesülettel, de szükséges, hogy a diák tartozzék bármiféle bajtársi szövetségbe, elsősorban azt érezze, hogy mindenekelőtt ehhez az egyetemhez tartozik. Sokan kifogásolták, hogy az új diákszer-

A Gyevi-fertő 2500 holdjára vezetik a vadvizáradást

Az új tároló medence elárasztása megkezdődött — 24 tanya kerül veszélybe

(A Délmagyarország munkatársától) Jelen-tette a Délmagyarország, hogy a változatlanul súlyos árvízhelyzet rendkívüli intézkedések végrehajtására indította Bauer Sándor árvízvédelmi miniszteri biztost. A Fehértő, a Matyér tárolómedencei színültig megteltek, sőt kiöntéssel fenyegetnek, a Tisza vízszintje még növekszik s ha megkezdődik is az apadás, leg-feljebb 8-10 nap múlva lesz ismét olyan alacsony a vízszint, hogy újból meg lehet nyitni a zsilipeket a vadvizek leeresztésére. A miniszteri biztosnak új tárolóhelyeket kellett keresnie az egyre szaporodó vadviz elhelyezésére. Két lehetőség kínálkozott. Az első lett volna, hogy a Pallavicini-uradalom földjeire engedik rá a vizet, a második, hogy a Gyevi-fertőt árasztják el. A két lehetőség közül a miniszteri biztos az utóbbit választotta. A Pallavicini-birtok elárasztása esetén ugyanis nem lehetett volna a vizet egy bizonyos területre korlátozni, az áradat előzömlötne volna mind a 15.000 holdat. Ennek a megoldásnak az is hátrányára szolgál, hogy a földek fekvésénél fogva az apadás bekövetkezésekor nem lehetett volna a vizet visszavezetni az árral borított területre, esetleg egész nyáron rajta maradt volna a földeken a lehetetlenné tette volna a mezőgazdasági termelést. A Gyevi-fertő állandóan nedves, mozsaras, zsombokos terület, mind-össze 2500 hold, mélységénél fogva azonban hatalmas vízmennyiség befogadására alkalmas és innen a Tisza közelsége miatt az apadás bekövetkezésekor könnyebb lesz a vizet ismét levezetni. Az elárasztás esetén a Gyevi-fertő 2500 holdján mintegy 2-3 méter mély víz lesz majd.

Ezen a területen 24 tanyaépület áll a hozzá-tartozó gazdasági épületekkel együtt, 20 tanya magaslati ponton épült, úgyhogy ezeknek összedőlésétől nem kell tartani. Négy tanya-épület összedőlésével számolnak, ezekből már kitélepítették a lakókat. A hatóság gondosko-dik róla, hogy a négy pusztulásra ítélt tanya gazdáit kártalanítsák és az áttelepítés során

vezekedés nem hangoztatja eléggé magyarságát és kereszténységét.

Az, hogy magyar és keresztény, azt élni kell és nem kiabálni, mert hangoztatásuk által nemcsak tartalmukat veszítik, de hibás tartalmat is kapnak és a magyar nem a hazaszeretetet, hanem a mások gyűlöletét, a keresztény pedig a faji és vallási türelmetlenség színeit kapja.

— Hogy egészen őszintén álljak Önök előtt — mondotta Szent-Györgyi Albert —, egy vallomást kell tennem: előttem tulajdonképpen nem is a diákegység áll, amikor segítők Hamletet előadni, bálát rendezni, diákokthont butorozni. Előttem sokkal messzebb eszmény áll:

egy újabb, igazabb, erkölcsösebb, erősebb, magyarabb és keresztényibb Magyarország.

— Mert ha körülnézünk az életben, megdöbbent közéleti sivárságunk, az önzés, a meghunyászkodás, a tultengő tekintélytisztelés, az üres frázisok hatalma. Az egyetem nevelő munkájának fel kell ráznia a fiatalságot, hogy padjainkból összefogva, életerősen kerüljön ki, hogy megindítsa a nemzetet erkölcsi megújulásának útján. Mi miáltalán nem érzük meg ezt az időt, de a nemzet ott lesz, mint egy életerős, erkölcsös, magvas nemzet, amely kivetheti részét a nagy építőmunkából és betöltheti történelmi hivatását a Dunamedencében és Európa keleti végein.

A lelkes tapssal fogadott előadást dr. Tonelli Sándor köszönte meg és az á z á r ó s z a v a l ért véget az értékes szabadegyetemi délután.

elsősorban ezeket a házakat építsék fel. Az összedőlésre és körülzárásra ítélt tanyaépületekben nagymennyiségű állati takarmány van felhalmozva. A takarmánykészleteket majd csak akkor fogják elszállítani, ha az elárasztás megtörtént. A kocsin való szállítás ugyan is most teljességgel lehetetlen, mert a vadvizszivárgás miatt mozsarassá vált utakon nem lehet közlekedni. Ha víz lesz a földeken, pontonok segítségével fogják a takarmányt elszállítani.

A víz ráeresztése erre a területre már meg is kezdődött.

A tárolási munkálatokkal egyidejűleg a mérnökök arra törekednek, hogy a Kiskunhalas felől Szeged felé áramló vizet mérsékeljék. Ezt gátépítés útján érik el. Remélik, hogy pár napon belül sikerül jelentős eredményt felmutatni.

Figyelem! Figyelem!
Mindenki nézze meg

DAYKA MARGITOT

a Nemzeti Színház művésznőjét,
a magyar filmnek primadonnáját!

MA

1941 február 28-án, pénteken, március 1-én,
március 2-án, vasárnap este 8 órakor
az

„ESZTER”-ben

a Nemzeti Színház nagysikerű újodásában
és

1941 március 2-án, vasárnap délután 4 órakor

„Csavargólány”-ban

Ma, pénteken este premierbéliet (30), szombaton este A- és B-hérlét (20).